

GAZETA PORANNA.

WARSZAWA.

Sobota dnia 20 Marca 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gazetą Poranną przy której wychodzi, kosztuje na mies. zł. 2 gr. 20 bez roznoszenia. Kantor główny w Star. Teatrze Nr. 1790

LONDYN 8 marca. — *Morning Post* odebrał pewną z Paryża wiadomość iż między gabinetem francuzkim a mocarstwami, które traktat lipcowy podpisały, zawiązane układy są na punkcie z którego wnieść można oukończeniu pytania wschodniego w przeciągu kilku tygodni. Wniosek pana Guizot, względem polepszenia stanu chrześcijan syryjskich, nie zaś, jak niektóre dzienniki donosiły, uczynienia go niezawisłym, w Austrii i Prusach chętnie został przyjęty i będzie popierany. O gubernatorze chrześcijaniskim nic nie mówiono, ze względu na niezależną władzę Porty, jest atoli nadzieja, że Porta ustanowi w Syrii o sobnego baszę, pod nadzorem wielkich państw Europy; aby tym sposobem była rękojmia rządzenia chrześcijanami syryjskimi według praw ludzkości.

Najnowsze wiadomości z Chin są zbyt niepokojące i smutne. *Times* przypomina ministrom aby nie sądzili iż już bliscy celu swojego, o którym dzienniki ich tak wiele pisały. Zważywszy ważne interesa (mówi *Times*) jakie następuje chińskie pytanie, oraz konieczną potrzebę rychłego nadania im pewniejszego i szczytniejszego położenia, nadto podług obietnic Lorda Palmerstona wspieranych dyplomatyką angielskiej floty, należałoby sądzić, że widowisko Chińskie oddawna ukończonem być winno. Już prawie rok upłynął, jak Admirał Elliot wystąpił dla wspierania stryja swojego, kapitana, i przywrócenia rozsądku upartym Chińczykom, a jakiż dotąd jest skutek tych zbrojnych remonstracyj? Poddani

angielscy są więzieni, najmniejszy pozor służy do pogorszenia sprawy, niezmierna śmiertelność dziesiątku wojsko angielskie, Chińczycy wykonywają krwawą zemstę gdzie tylko mogą, spokojnie i bez trwogi a bystrość polityki i wojenna sława wstydem się okrywa. Słowem wszystkie cele tej wyprawy dotąd spełzły na niczém. W takim stanie rzeczy naturalnem jest bardzo usunięcie się Admirała Elliot. Choroba tego walecznego żołnierza, tak nagła, zdaje się być więcej moralną jak fizyczną i mniemają powszechnie, iż gdy nie posiada potrzebnych sił do wykłaniania się z siodeł mandarynów a nadto obawia upakarzającego odwołania, które może być skutkiem jego przykrego położenia, — uznał najbezpieczniejszém, wczesnie zwinąć chorągiewkę a rzeczy zdać na opatrność.

Niedawno doniesiona porażka jenerała Lavalle jest znowu wątpliwą. Z listu jego z Montevideo d. 22 grudnia pisanego okazuje się, iż miało miejsce ważne spotkanie między wojskami Lavalla i prezydenta Rozasa a to dnia 28 października na granicach prowincyi Santafe o wypadku którego nic pewnego nie wiadomo. Zwolennicy obu stronictw przypisują sobie zwycięstwo.

Z dnia 9 marca. — Jak słyhać dwór przepędzi święta wielkanocne nie jak zwykle w zamku Windsor, lecz w zamku Claremort, gdyż tam królewska para pragnie żyć w większém odosobnieniu. Jutro dwór przywdziewa żałobę po zmarłej elektorowej Heskiej, która trwać ma do 18 b. m.

Times w skutku odebranych z Alexandryi wiadomości pisze o oporze jaki okazuje Mehmed Ali względem przyjęcia warunków przepisanych firmanem Sułtana, nie mniej, że zdaje się zupełnie na Anglię, w której ma zaufanie że go wyrwie z grożącego mu wstydu i niebezpieczeństwa. Tak zatem wschodnie pytanie, które już miano za stanowczo ukończone, przekształciło się w inną formę, która w niektórych skutkach, zależących na dążności Francyi, ważniejsze jak dotąd skutki mieć może.

Według wiadomości z Kanady ogłoszono d. 10 lutego w Montreal uroczysty związek obu prowincyi Kanady. Baron Sydenham miał tegoż dnia wykonać przysięgę jako generał-kapitan i generał-gubernator połączonych prowincyi.

Ostatnie wiadomości z Nowo-południowej Walii, z końca października r. z. bardzo niepomyślne. Niezmierna trwoga opanowała giełdy tamtejsze, gdy banki obawiając się możliwości wypłacania ograniczyli wypuszczania biletów swoich. Stan handlowy mocno tém został dotknięty; w porcie Filip mianowicie skarżono się na brak robotnika. W Nobart Town zboże i mąka spadły o połowę ceny.

Do sądu przysięgłych podano skargę na kupca Edwarda Glower w Westham w hrabstwie Essex, który miał posiadać przeszło 2000 funtów fałszywej herbaty. W skutku czego oskarżony skazany został na zapłacenie 200 fun. szt. lub w razie niemożności na roczną pracę w domu kary i poprawy.—Rząd zamierza oszczędzić 24,000 funt. szt. zniesieniem agentów, przez których ręce przechodził dotąd żołąd wojskowy.—Płatnicy półkowi otrzymywać mają pieniądze wprost od płatnika generalnego armii.

W miejscu zmarłego w Syrii generała brygady Mitchel, objął dowództwo półkownik Bridgemann, jako najstarszy w komendzie. Właściciele papierów hiszpańskich w tych dniach udali się do posła hiszpańskiego pana Genzales, prosząc o wypłatę zaległego procentu. Poseł odpowiedział, że misysa jego nie jest wcale finansową, lecz przekonany

jest, iż rząd dołoży wszelkich starań ku polepszeniu położenia wierzycieli swoich.

Słychać że pan Bülow ma zamiar wrócić do Niemiec i że opuszcza Anglię w przyszłym tygodniu.

Paryż 9 marca. Kommissya zajmująca się rozpoznaniem prawa o dodatkowym kredycie na r. 1841 złożyła wczoraj prezesowi rady i ministrowi spraw zagranicznych kredytu żądanie na uzbrojenie. Ministrowie oświadczyli, że stan interessów Europy nie dozwala obecnie zmniejszać siły lądowej i morskiej. Nadto względem kredytu dodatkowego dla Algieru, oświadczył marszałek Soult, że będący już na miejscu generał Bugeaud, przejrzę stan osad, lecz wcale z Abdel-Kaderem układać się niebędzie.

Dziś odbył się pogrzeb zwłok Marszałka Victor (Księcia Bellimo). Trumna Marszałka wczoraj już wieczor zaniesioną została do kościoła inwalidów, gdzie także około południa odbyło się żałobne nabożeństwo. Ztamtąd zaniesiono ją na cmentarz Père la Chaise i złożono w rodzinnym grobie. Wszyscy znakomitsi kartyści obecni byli na pogrzebie.—Cztery końce całunu nieśli: marszałek Molitor i Beggio, oraz panowie Chateaubriand i Hyde de Neuville.

Galignani's Messenger pisze: „W sobotę wieczorem wysłano kuryera z instrukcją dla barona Brurqueney do Londynu.

Quotidienne za najpewniejsze głosi, iż Mehmed nieprzyjął firmam Sułtańskiego; uderzyć go miały najmocniej warunki o wyborze jego następcy i o mianowaniu oficerów.

Hrabia Filip d'Chabot d. 4 b. m. przybył do Tulonu, skąd na statku *Acheron* uda się do Alexandryi dla tymczasowego zastąpienia Pana Cochelet. Wczoraj wieczorem ogłoszono że Anglia wypowiedziała wojnę Stanom Zjednoczonym Ameryki. Dotąd wiadomość ta nie potwierdziła się;

Adwokaci Marie i Nogent Saint-Laurent bronić będą Darmesa w izbie parów. Proces rozpocznie się dopiero 24. b. m. Piszą z Al-

gieru dnia 22 lutego: O 1 z południa dano znać że przybywa tu na statku *Phaeton* nowo mianowany gubernator generał Bugeaud. Zaraz postrzeżono w mieście wielki ruch, wojska wystąpiły pod broń a większa część mieszkańców dążyła ku brzegom. O drugiej *Phaeton* zarzucił kotwice a działa w fortecy pozdrowiły przybitego gubernatora. Kontr-admirał Bougainville i generał Schramm tymczasowy gubernator z całym sztabem przyjmowali generała Bugeaud, który między podwójnym szeregiem wojska i przy nacisku ludu udał się do rządowego pałacu. Tam przyjmował duchowieństwo Algieru z biskupem na czele, sądownictwo i inne władze. Tegoż dnia proklamacye jedną do ludu drugą do wojska wydał.

Na giełdzie dzisiejszej rozeszła się wieść o chorobie Króla, w skutku czego papiery spadły; późniejsze wiadomości zbijając tę wieść, donoszą że owszem Król przyjmował wielu ministrów i generałów. Wczoraj odbyła się wielka Rada gabinetowa w zamku Tuilleries. Mówiono o nowem nieporozumieniu między ministrami. Pan Humann żądał dymisji, gdyż niechciano zmniejszyć kredytów przez ministeryum wojny zadanych, czemu Marszałek Soult najwięcej się opierał.

Po jntrze Książę Aumale udaje się do Algieru dla zajęcia tam stanowiska swojego jako pod pułkownik 24 pułku pieszego. Wczoraj J. Kr. Wy: dawał obiad pożegnalny dawnym profesorom i kolegom swoim w kolegium Henryka IV. Książę Nemours dopiero w końcu b. m. uda się do Afryki.

WIEN 9 marca. Zeszłej niedzieli zrana widziano mnóstwo ludu przy bramie pałacu J. C. W. Arcy Księcia Karola, który oczekiwał na przybycie Arcy Księcia Fryderyka. Młody Książę przybył w rzeczy samej koło południa i pospieszył natychmiast w objęcia z niecierpliwością oczekującego nań ojca. Wczoraj Książę zaszczycił bytnością swoją Księcia Kancelerza stanu; miał na sobie mundur kapitana fregaty i ordery w wyprawie Syryjskiej zyskane. J. C. W. jest w dobrem zdrowiu.

Rzym 4 Marca. — Owdowiała Królowa Neapolitańska odjechała do Neapolu, a owdowiała Królowa hiszpańska do górnych Włoch.

ATENY 27 lutego. — P. Maurokordato ma być przywołany z Londynu dla objęcia wydziału spraw zagranicznych i posady Prezesa Rady. Trikupis zaś wróci do Londynu. — Królewicz następca bawarski ma tu dłużej zabawić. — Na następcę Katahazego mianują Alexandra Sturza. — Rząd obmyślił środki, aby grożące w Kandyi powstanie od Grecyi wcale nie było wspierane.

KONSTANTYNOPOL 17 lutego. — Posłannik Porty, który się sam udał dla nadania dziedzictwa Mehmedowi Alemu, ma mieć polecenie nie zaraz opuszczać Alexandryę, w razie gdyby Mehmed czynił zarzuty treści firmanu o inwesturze, lecz starać się o usunięcie wszelkiej trudności. — Porta zdaje się być skłoną do uczynienia zadosyć niektórym roszczeniom Baszy, o ile te nie naruszą obecnego rozporządzenia Sułtańskiego. — Trudno jednak będzie złagodzić artykuł o następstwie. Posłowie zagraniczni zdają się to przewidywać, gdy wstrzymali jeszcze odjazd konsulów jeneralnych do Alexandryi.

Według doniesień z Bukharestu, adres jeneralnego zgromadzenia Wołochów na mowę zagajającą Księcia Ghika, zupełnie nie do smaku przypadł Księciu, jako też i wybór sekretarza.

Parostatek austriacki *Lodovico*, przywiózł tu bardzo zaspakajające wiadomości z Syryi, które zbijają wszelkie przez stronników Mehmeda rozszerzane wieści o anarchii, w jaką wprawił Syryę odwet Egipcyan. (?)

ALEXANDRYA 6 lutego. Dnia 20 b. m. przybył tu turecki parostatek *Peyki Schewket* pod dowództwem Ford Beja, na pokładzie jego znajdował się Nedschib Efendi mający polecenie doręczenia trzech firmanów Mehmedowi Alemu. Pełnomocnik ten jest to Kapidschü Baschi Szambelan i minister Porty, dawniejszy sekretarz Haleba Baszy. Na parostatku znajdowały się także różne przedmioty należące do czterech nieobecnych Konsulów i listy do-

noszące, że powrócić mają w przeciągu 2 tygodni: — Skoro dowiedziano się o przybyciu pełnomocnika zaraz poczyniono przygotowania w pałacu do przyjęcia go, cały pułk stanął na wybrzeżu i dawał salwy. Żeki Esendi Szef dywanu w Alexandryi, stał na czele sztabu jeneralnego marynarki. Sami Bej i inni Bejowie zgromadzili się na wielkich wschodach pałacu, dla odbycia ceremonii przyjęcia; sam nawet Basza stał oczekując w sali audyencyonalnej. Przyniesiono fajki i kawę, podarunki Sułtana podano; poczem ustąpili urzędnicy, spadła czerwona zasłona a Mehmed Ali, Nezsib Said i Sami Bey sami zostali. Ostatni odezwał firmany ale niebył obecny całej rozmowie. Uważano, że narada była żywą. — Wkrótce ogłoszono treść firmanu i narady. — I firman zawierał przebaczenie i zapewnienie dziedzictwa, — 2gi ogłaszał hatiszeryf z Gühany prawem obowiązującym w Egipcie, — 3ci mianując Mehmeda Baszą, Sennaru zabraniał chwytania niewolników i czynienia Eunuchami. Basza winien był zaległy od lat 3 haracz 170,000 fun. szt. wynoszący wypłacić tureckiemu Kommissarzowi i nadal 25 procent od dochodów Egiptu jako daninę składać. Traktat handlowy z Anglią i zniesienie monopolów zaraz winno było nastąpić. Basza najmocniej sprzeciwiał się artykułowi o następstwie i wnieśzaniu się do jego wojska i finansów. Inne punkta chciał przyjąć, lecz objawił, że ma nadzieję w Anglii, która niedozwoli na utrzymywanie warunków dążących do wygładzenia jego rodziny. Odwoływał się do Komodora Napier który zdaje się sądzić że sztychono z Mehmeda, — jednak łoży wiele starań około przyjacielskiego ukończenia rzeczy.

TEATR ROZMAITOŚCI.

Otoż nowa Drama, wczoraj po raz pierwszy grana, pod nazwą: *Znamie*. Rzecz krótka, mająca być ze zdarzeń Warszawskich r. 1828. Ludwik kocha się w 2. majątnej wdowach, w Zofii i Konstancyi. Potem się odkrywa, że ta ostatnia jest siostrą jego, że on ją tylko poko-

chał miłością braterską. Zawisć więc współzalatnictwa Zofii ustaje; — dwie wdowy łączy znowu dawniejsza przyjaźń, — a 3 istoty nareszcie stanowią jakby jedną uczuciową całość. Przyczyną odkrycia pokrewieństwa Konstancyi z Ludwikiem, jest *Znamie* na rękę. Stąd tytuł sztuki, stąd przypomnienie pierwszego prawie romansu polskiego *dobrze* napisanego, p. t. Malwina. Płeć tylko różni *ptómieńczyków*. Lecz i ta sztuczka dobrze jest napisana — a co najwięcej, oryginalna, — własna. Wiele szczęśliwych zwrotów, przypomina widzom miejsca rodzinne!! — Wiersz gładki, prawie zbliżający się do prozy; myśli moralnych i bogobojnych, mnóstwo. Gra Pani Halpert, ożywia rzecz całą i niejednokrotnie słuchaczy unosi. Pani Chobrzyńska, występuje okok, w roli spółubiegającej się. Pan Jasiński, jak zawsze, nie tylko pojmuje stanowisko swe sceniczne lecz też je wykonywa sumiennie. I rolę ma *sumienną*, bo przed *kochanką* przyznaje się że ku drugiej zapał uczuł. Pana Swiergockiego, obszerna dość rola, daje mu sposobność okazania talentu scenicznego. Służąca Zofii, (Pani Aszperger), jakkolwiek zajmuje tylko mniej znaczące, w tej sztuce, miejsce, gra jednak tak, iż nic jej do zarzucenia nie ma. Słowem, całe wykonanie Drammy, równie jak i sama Dramma, dobre. Na zapytanie: *kto autorem?* odpowiedziano, iż nim jest od tak dawna już scenę krajową miłujący, i tyle dla niej zasłużony, L. A. Dmuszewski, któregośmy *Ochronę ubogich dzieci*, nie dawno uważali jako nowe zjawisko. To więc powtórny dowód, że czas nawet, pracowitym i oddającym się zupełnie swemu przedmiotowi talentom, usypiać nie dozwala. Jakże to dla wielu jest miłym! jak powinno być dla wszystkich wzorem, szczególnie dla tych, co od dawna już nie piszą, lub nie chcą pisać! (np. J. N. Kamiński). Oby nam łaskawe Niebo, jak najwięcej podobnych dawało lubowników sceny i pracowników dla niej.

WIELKI TEATR: — Dziś drama, *Rita Hiszpanka*.